

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: . . . . .
 Egy hóra. . . . . I kor. Egy hóra. . . . . I kor. 50 HLL.
 Negyedévre . . . . . 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . . . 50 .

Feloldó szerkesztő:
II. HÉRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiz. Adóhivatal:
DEBRECEN,
 Piac-utca 47. és 48. szám.

Bajor-oktatónk Debreczenben.

Azon szomorú hírek kapcsán, hogy a Wolafka Nándor püspök ur által Debreczenbe telepített, „Mi asszonyunkról” nevezett zárdában, ahol magyar iskolás leányok százait nevelik, az egyik fogadalmas-oktató nő tífuszban halt meg, más növendék meg betegen fekszik, a figyelmem a zárda belső viszonyaira terelődött. Hallottam, hogy ott több bajor származású apáca növendéket is ajnároznak, kiket megviselt a debreczeni forró levegő. Hallottam, hogy az oktató-apáczanők közül is többen német nők, akik között még olyan is kerül, aki csak töri a mi zengzetes magyar nyelvünket.

Fájdalom és megdöbbenés fogott el, midőn meggyőztetem, hogy ez a hír nemcsak híresztelés, de valóság. Kimondom azt is, hogy előttem vizsztatetsző valóság ez, melyet nem tudok összeegyeztetni a magyar nemzet ifjú nőinek neveléséről alkotott képzeletimmal és kívánataimmal.

Ime tehát odáig vagyunk, hogy mi magyarok, kik a nemzetiségeket is nyelvünk varázslatába törekszünk vonni,

a magyarság egyik erős városában, Debreczenben is fajunkhoz, földünkhez idegen nők nevelésére bizzuk nemzetünk legdrágábbjait, a magyar lányokat? Hát még ma sincsenek mi nekünk kellő számú magyar oktatónők magyar oktatóink? Fájdalom, igen sokfelől hangzik a panasz, hogy a felekezetek a képesített oktatónőket sem tudják elhelyezni, hanem okleveles lézengőket nevelnek és csak kegyből, csak különös pártfogó közreműködésével nyilik meg a tanításra képesített magyar oktatónő előtt a magyar iskola ajtaja. Méltán tűnik fel tehát a legnagyobb képtelenségnek, hogy itt Debreczenben, a magyarság egyik hagyományoktól szentelt tiszta városában, bárhacsak részletekben is, idegen származású, idegen anyanyelvű, idegen eszményeknek felesküdt nők kezére van kiszolgáltatva sok száz magyar lánykának a nevelése.

Távol áll tőlem, hogy kétségbe vonjam, miszerint a lemondás fekete öltönyét viselő ezen szende, fehérlelkű idegen nők a műveltség alapelemeiben, a hitbuzgóság mámorító balsamában nem részletetik kellőképpen a gondjaikra bizott fogékony lelkű ifjú magyar

lánykakat, sőt elősmerem, hogy a hitbuzgóságot illetőleg túlérzékeny, a rajongásig túlérzékeny, s hogy a műveltséget illetőleg. (bár tömjénfelhőkötől körülfelhődözten,) a köznapi kifejezés szerinti: „művelt nőket” is képesek nevelni őket. Csak a legfőbbre nem képesek, büszke, öntudatos, önértetes magyar nőt nem képesek nevelni ezek a szende, fehérlelkű bajor idegenek. Ezért olyan megdöbbenően érzéketlenek, avatatlanok a nemzeti ügyek, eszmék törekvések felől a zárdaiskolákból szabadszárnyra bocsátott művelt lánykák, a kik sok felekezeti elfogultsággal, de kevesebb magyar érzéssel lépnek ki családot alakítani, gyermekeket nevelni. Pedig a nemzet nőinek az eszményeit végzetes törekvés a templom, a felekezet szük, sötét falai közé zárni. A magyar föld virágos mezőin, a magyar nép virágos lelkében és nyelvében, a magyar nemzet szabadságra vágyó hő törekvéseiben keresse és találja inkább eszményeit az a magyar nő, mintahogy a szásznő, az oláhnő a legszenvedélyesebben buzog mindennél, a mi szász vagy oláh. És még ha magyarságában elfogult, elvakult, rajongó is a nő, én ezt is legszebb, leg-

Szelistyei szászorszépekről.

— A nemzetiségek között. —

Most itt tartózkodom, hogy magyar létemre oláhuul tanuljak. Nem kötelességem, de megteszem. Ugy gondolom, ha saját nyelvén közvetlenül érintkezem a néppel, akkor könnyebben végzem dolgomat és jobban és ezáltal tiszteletet szerzek a magyar névnek. Nem tartozom azon hivatalnokok közé, akik azt mondják, hogy a nép tanuljon meg magyarul, ha a hivatalnokokhoz akar fordulni. Ezekről már eltelt az az idő. Ezek olyan korban vannak, mint én. Világos, hogy én könnyebben megtanulhatom a nyelvöket, mint ők az enyémet.

Az se volna hazánk elleni vétek, ha minden alföldi középiskolai tanuló vakációként megtanulna egy-egy nemzetiségi nyelvet, így hallás után, mint én. Ha anyanyelvén érintkeznünk a néppel, bizalmat keltünk magunk iránt.

Mikor idejöttem, a vonaton egy magyar asszony utazott két kis fiával. Az anya mindig magyarul szólt a gyermekekhez, de azok egymáshoz is anyjokhoz is németül, vagy

oláhuul szólottak. Jobb szerettem volna, ha ez az anya nem mondotta volna magyarnak magát, ha csak ilyen magyar!

A szelistyei templomokat néztem. Jön felém egy magyar csizmás, magyar nadrágos, selyem lajbis fiatalember. Megörült a lelkem, hogy aiföldit látok. Megszólítottam és azt mondja oláhuul:

— Nem tudok magyarul.
 — Gondoltam, tanulok tőle oláhuul és beszédbe elegyedtem vele. Elmondotta, hogy Vizaknán volt az anyjával, most ide jöttek levegőváltásra. Nagylakra való és Makón két évig járt magyar elemi iskolába. Magyarul tud, de azt hitte, én oláh vagyok, azért mondotta előbb, hogy magyarul nem tud. Ime, ezen így látszik meg a makói magyar iskola!

Én gyerekkoromban megszoktam, hogy az „oláh” „oláh.” És úgy gondoltam, akár „oláh”-nak, akár „román”-nak nevezem őket, a véleményem felőlők ugyanaz marad. Itteni magyar barátom azonban figyelmeztetett, hogy ha kedves akarok előtők lenni, akkor mondjam „román”-nak őket, aztán

megamban tarthatok akármit felőlők, jót vagy rosszat.

A havasokon tettünk a napokban egy kirándulást lóháton. Egy magyar asszony, két magyar leány, egy oláh asszony és négy itteni, egy oláhországi oláh leány. Két magyar, egy oláhországi oláh, s a többi itteni oláh férfi. Az ut s az este vigan telt. A havasi kocsmasubában a szép oláh nóták közül a magyar sem volt kirekesztve. Senki se gondolta volna, hogy ez vegyes társaság. . . Majd énekelték, járták a hórát, hol lasabban, hol tüzesebben. Kináltak a szép szelistyei lányok engemet is vele. Egy tanító-mesterül is ajánkozott. Én nem vállaltam. Tánzos nem vagyok és a hóra: nem Kosuth-nóta.

A szelistyei lányok nem hiába híresek, de olyan szépek, hogy el nem képzeli az ember a látott képek után. Mintha egy család volna. Mindenik egy, mégis más. Egy szőke lány van a faluban, az sem szelistyei és az sem szép. A szelistyei barna és szép. Még kevésbé szép sincs, nem hogy csunya volna. Nem csak az arca szép, hanem a termete is. Arányos, szabályos. Nem maga-

**M Kossuth-utczai (15. sz.)
 Maradék Áruház.**

Látogassanak el a Maradék Áruházba, hol egy egész blouzra való maradékot kapni 20 krtól feljebb, férfi ingek 70 krtól, színes kézelők párja 16 krtól, gallérok 12 krtól, gyermek- és női harisnyák 12 krtól, egész tuczat zsebkendő 60 krtól feljebb.

Kossuth-utczai Maradék Áruház.

erősebb, legüdvösebb erényének tekintem; mert, mint a közel napokban megjelent és az „Oláh veszedelméről” írott röpiratomban kifejtettem:

„Jövő sorsunk kialakulása nem kis mértékben függ össze a női neveléssel. Szenvedélyes, öntudatos, hazafias érzésektől és hagyományoktól áthatott és hevült családanyák nevelhetnek csak erős magyar nemzedéket”.

Amde bárki bármit mondjon is, nem győzhet meg arról, hogy idegen származású, idegen anyanyelvű, idegen lelkű, már hivatalos állásánál fogva is beteges felekezeti érzélgésre hajlott oktatónk, még ha nyelvünk zengését eltanulják is, nevelésük útján képesek ezt a nemzeti erőt a gondjaikra bizott magyar lányok lelkében felgyújtani és azt czéltudatosan fejleszteni, irányítani. Semmiesetre sem képesek ezek a gyöngéd idegen nők erre. A szásznőt szászok nevelik. Az oláht oláh tanítja még a magyar iránti vakgyűlöletre is, tehát ne mondja nekem senki, hogy a magyar lányt igazi magyar nevelésben részeltetheti az olyan oktató, kinek bölcsője vadidegen földön, vadidegen faj tüzhelyénél ringott, a ki nem a földi világ, hanem a mennyei világ menyasszonyának neveltetett fel! Az ilyen a leczkéket kitünően betanulhatja, az ilyen a leczkéket kitünően betanithatja, de sem föld, sem faj, sem nyelv, sem történet, sem nemzeti eszmények és törekvések átérzésére és átéreztetésére nincs hivatva, sőt képtelen szegényke; éppen ezek miatt vagyok én aggodalommal

sak. Vasárnap délután táncz van. Volt vagy negyven leány. Szerettem volna megállapítani, melyik a legszebb. Nem tudtam.

A szelistyei lányokat látni, ezért érdemes ide eljönni. Szép a vidék, jó a víz is, jobb a levegő. Van hidegvíz fürdő. A lakás olcsó. 120 koronát fizet egész évre az albiro három szobaért és mellek helyiségekért. Én egy, illetve két butorozott szobaért havi 16 koronát fizetek. Egy liter tej 12 fillér. A vendéglőben ebéd vacsora naponta 75 kr. és jó.

Ilyenkor nyáron sok a nyaraló. Kivesznek egy házat és otthon főznek. Sok háznak a gazdája családjával együtt Oláhországban van.

A beltelek itt kisebb, mint az alföldön. Ez Erdélyben általános. Van sok beltelek, a mely nem nagyobb, mint egy alföldi magyar lány virágos kertje. A gyümölcsfa mégis sok a falukban. Azt hiszem, ezek példáját követve sok gyümölcsfát lehetne beültetni az alföldi udvarokba. Itt nem néznek arra, hogy meglehet-e a szekérral az udvarban fordulni. Nem is lehet.

A külsőség itt nagyon kicsi, azaz, hogy elég volna, de jórész az erdő. A asszonyok ennél fogva itt nem dolgoznak annyit, mint az alföldön. Fonják télen-nyáron a gyapjút, ez a fő foglalkozásuk.

Az itteni oláh házak, ezért e, másért-e, elég a hozzá, hogy tiszták. Nem lehet őket a biharmegyei oláhokhoz hasonlítani.

eitelve a debreczeni zárda nevelése iránt; éppen ezek miatt, nem pedig kicsinyes felekezeti elfogultságból te szem szóvá, hogy ilyen végzetes és káros képtelenség gyökeret ereszthet, a szinmagyar városban, midőn magyar családok leányait idegen származású, idegen lelkű nők oktatják; a kik ha még olyan szelid, még olyan nemes, még olyan művelt nők is, de nem magyar nők és azért nem is hivatottak magyar nőket nevelni.

Ifjabb Móricz Pál.

Országgyűlés.

[Budapest, 1904. július hó 30-án.]

Eredeti tudósításunk.

Nevezetes napnak van ma az évfordulója. 1903. július hó 30-an tette a Ház asztalára Pap Zoltán azt a tizezer koronát, amelylyel Dienes Mártonék meg akarták vesztegetni. Azóta nagyot fordult nálunk a világ. A parlamenti élet rendes medrébe zökkent vissza.

Ma Berzeviczy Albert dr.-nak van a napja. A kultuszminiszterium költségelirányzatának tárgyalásába fog bele a ház. Kollégáitól eltérően a kultuszminiszter nyomban az előadó előterjesztése után beszél és kerek programot ad.

A miniszter már az ülés előtt megjelent, elhelyezte táskáját íróasztalán, majd pedig a folyosóra ment, ahol híveivel kedélyes diskurzusba bocsájtkozott.

Tízegyedfél óra volt, amikor az ülés megnyitották. Akadt ma a főrendiháznak karzatán is vendég, *Majláth* Gusztáv erdélyi püspök személyében, akit a kultuszárca vonzott ide. Maga a ház gyengén látogatott. Az előadói széket *Teleki* Sándor gróf foglalta el.

Elnök: Feilitich Arthur báró.

Az interpellációs könyvben Kaas Ivor báró jegyezte be kérdést. Ennek a bejelentése után a napirendre: a *vallás és közoktatásügyi tárcza 1904. évi költségvetésének* tárgyalására tert át a képviselőház.

Teleki Sándor gróf előadó elfogadásra ajánlotta a költségvetést.

A kultuszminiszter emelkedett fel ezután szólásra.

Berzeviczy Albert dr. beszéde.

Berzeviczy Albert dr. utal arra, hogy habár üresek a ház padjai, habár előrehaladt az idő és már a jövő költségvetés meggyejéhez jutottunk, mindazáltal, mert kötelessége, nyilatkozni akar tárczája ügyköréről. A *vallási kérdéssel* kezdi. A kormány az összes egyházakkal karöltve akar haladni a kultúra felé. Államtitkára volt a kormánynak akkor, amikor a ház utasította ama kormányt, hogy rendezze a katolikus autonómiát. Az a kormány azonban nem jutott abba a helyzetbe, hogy a dolgot végrehajtsa. Az ügyanyag most a hercegprímásnál van. Szóló úgy akarná ezt a kérdést megoldani, hogy sem a hierarchia, sem a király jogai sérelmet ne szenvedjenek.

A kongrua.

A mi a kongrua kérdését illeti, most már 800 000 koronát vettek be a költségvetésbe a lelkészi jövedelmek kiegészítésére és ezt lehetőleg fokozni fogják. Az 1848. XX. t. czikk jelszava

alatt a protestáns egyházférfiak megindította mozgalomban a sérelmük megvizsgálása folyamatban van. Fölösleges, hogy erről bővebben szóljon, mert a kormányelnök nyilatkozott teljes világossággal ebben a dologban. Egyébként azt hiszi, hogy az 1848. XX. t. czikk dolgában a mostani kormány tette meg a legelhatározottabb lépést.

Művelődés és művészet.

Az országos muzeumok és könyvtárak bizottságának elnöke lemondott és ezt a tisztséget *Wlassics* Gyula foglalta el. Ezeket az intézményeket fontosnak tartja nemcsak a nemzeti művelődés, hanem a nemzeti érzés szempontjából is.

A művészetekre tért át. Nem helyesli azt a felfogást, hogy a magyar művészet a külföldi művészet elül elzárkózik. Ellenkezőleg a kapcsolatot kell helyreállítani. A hűlfölddel való versengés arra fogja művészeinket ösztönözni, hogy ők is kiváló dolgokat teremtsenek. És nem áll az sem, hogy a külfölddel való összeköttetés elnemzetlenítene nemzetünket. Leginkább a francia művészettel való összeköttetést akarná létesíteni, szemben azzal az irányattal, mely a bécsi és müncheni művészet számos szertelenségét meghonosította nálunk.

Felsőbb oktatás.

A felsőbb oktatásról is nyilatkozik. A jogi és állami vizsgákról szóló törvényjavaslatot magáévá teszi. **A képesítést egységessé kell tenni, az állami vizsgát a két egyetemen kívül több jogakadémián is le lehet majd tenni. A vizsgáló bizottság országos lesz és városról-városra fog járni.** A életképes jogakadémiáknak bizonyos lendületet kell adni. **Nagy szükségünk van azért új egyetemekre is, a mi nem azt jelenti, hogy jogakadémiákra nem volna szükségünk és meg kellene szüntetni. A harmadik egyetemet a közel jövőben nem tartja megvalósíthatónak, de azért ezt az eszmét nem ejti el, a hely megállapításánál első szempont az lesz, hogy az egészségügyi intézmények, kórházak, milyenek az illető városban.**

Közép és elemi oktatás.

A középiskola kérdésben igen rokon-szenves neki az a tervezet, melyet annak idején *Csaky* Albin gróf dolgozott ki az egységes középiskola ügyében.

A porosz rendszer nem válhatnék be. A polgári iskolák reformja czélszerűen megváltoztatja középiskoláink elhelyezkedését. A polgári iskolák feladata volna a gazdasági pályára készíteni elő az ifjúságot, míg a középiskolák kizárólag a tudományos pályára készítenék elő az ifjúságot.

Eötvös Károly: A régik irnokokká legyenek.

Berzeviczy Albert nem tudja, hogyan hozza ezt a megjegyzést összefüggésbe a képviselő ur a polgári iskolák reformjával. A népoktatás terén az ellenőrzést akarja folytatni, de nem a felekezeti iskolák rovására. Szól a népiskolai törvény tervezetről, amely már reménye szerint ősszel tárgyalásra kerülhet. A javaslatot a magyar nyelv ismerete miatt adáz dühvel támadják a nemzetiségiek, de messzebb menő engedményeket senki nem tehet. Ez a minimális követelés. Szükséges, hogy az elemi népiskolát vegyék, magyar állampolgár tudjon magyarul beszélni. A nemzetiségi polgárok éppen

ugy fognak boldogulni akkor, mint a magyarok, ezért izgatnak a javaslat ellen, mert a konkolyhíntők csak úgy érvényesülhetnek, ha a nemzetiségek elszigeteltségét fentartják. Kéri a költségvetés megszavazását.

A Kossuth-párt szónoka.

Veress József nem hiszi, hogy a népiszkolákban meg lehetne tanítani a gyermekeket egy idegen nyelvre is. A középiskolák elhelyezését nagyon helytelennek tartja; a legtöbb középiskola a nemzetiségi vidéken van elterjedve, a hol a magyar faj nem fér hozzá, a nemzetiségi ifjak pedig nem tanulnak meg magyarul.

Attól tart, hogy a népiszkolai reformról szóló törvényjavaslat csak papíron marad. Teljes szigorral kellene alkalmazni a törvényt, akár tetszik a nemzetiségnek, akár nem. Szomorú az is, hogy az iskoláztatásban a németek és tótok felülmúlják a magyarokat.

Csernoch János a javaslat ellen beszélt, mert a kormány a katolikus autonómia kérdésében nem ad kellő biztosítékot.

Udvardy Ferencz a polgári iskolák kérdésével foglalkozik bővebben. A javaslatot nem fogadja el.

Az ülést 3 órakor az ülést berekesztette.

Hétfőn először **Eötvös Károly** beszél.

Vármegyénk és közelvidéke.

Az állategészségügyi felügyelő Bihar megyében. A debreczeni állategészségügyi főfelügyelőség vezetője, Tóth, kir. főállatorvos értesítette a vármegye alispánját, hogy ellenőrzési körútját Bihar megyében augusztus hó 10-25-ike között tartja meg. Az összes járási székhelyeket meglátogatja, a következő sorrendben: Nagyvárád, Cséfa, Nagyszalonta, Tenke, Beel, Magyarcséke, Belényes, Vaskőh, Mezőkeresztes, B.-Ujfalu, Derecske, B.-Nagybajom, Élesd, Szalárd, Székelyhid, Ermihályfalva.

Vasut a Pallagon át Sámsonig. Debreczen város hatósága a földmívelésügyi kormányfővel szemben kötelezettséget vállalt, hogy Pallagig vasutat épít. A kiépítés 105 ezer koronába kerülne, az évi fentartás 8000 koronába. A vasut építését a városnak ez évi szeptember 1-éig meg kell kezdeni és október végére befejezni, más különben anyagi és erkölcsi kár éri a város közönségét. **Aczél Géza** főmérnök a pallagi vasutat Hajdusámsonig óbajtaná építeni, az esetre, ha a község a már eddig megszavazott 40.000 kor. hozzájárulást 60.000 kor.-ra emelné fel. Az építésre rendelkezésre állana a Debreczen városa által megszavazott 200.000, a Sámson által előreláthatólag megszavazandó 60.000 korona és az államnak az építési költséghez való 15% hozzájárulása. A felszereléssel együtt a 14 kilométer hosszú vasut 315.000 koronába kerülne. A végállomása a nagyerdőn lenne a helyi vasut végállomásánál. Remény volna arra, hogy a gróf Károlyi-uradalom Nyiradonyig meghosszabbítaná a vasutvonalat, amelynek építése kilométerenként 22.500 koronába kerülne. A jog- és pénzügyi bizottság szombaton tárgyalta a főmérnök előterjesztését, de gróf **Dégenfeld József** indítványára kimondta, hogy a kérdést nem találja eléggé előkészítettnek.

A fekete golyó áldozata.

Öngyilkosság amerikai párbaj miatt

Az amerikai parviadalok szerencsétlen áldozatainak száma tegnap ismét szaporodott egygyel. Bácsborsódon egy törekvő, fiatal gazdatiszt dobta el magát az életet, mert amerikai párbajban a fekete golyót

huzta. Meg kellett tehát halni, mert egy lelketlen ember, az áldozat ellenfele úgy kívánta. E szomorú esetben egy körülmény az, ami igazán megdöbbentő s ez nem más, mint hogy a fiatal embert **levélben figyelmeztették**, hogy életének utolsó órája ütött, tessék tehát magát agyonlőni, mert az amerikai viaskodásnak ez a „lélektana“.

Az öngyilkosságról részletes tudósításunk a következő:

Az amerikai párviadalnak lett tegnap áldozata Bácsborsódon Vancsura József huszonhatesztendő gazdatiszt.

Még ezelőtt két esztendővel történt, hogy Vancsura egy alkalommal Budapestről nagyon leverl kedélyállapotban érkezett haza. A különben kedves, vigkedélyű fiatal ember azon idő óta teljesen magabizarkozott életet élt és hozzátartozóinak kérdésére a választ mindenkoron megtagadta.

Vancsura soha sem járt a társaságokba. Kerülte az embereket. Estéknél korán feküdt le, de csakhamar fölkel az ágyból és lámpát gyújtva órák hosszat nézett maga elé. A szülők fürkésztek, kutatták az okot, amely fiukat ennyire megváltoztatta, de sehogy sem tudtak nyomára jönni.

Vancsura tegnap reggel táviratot kapott. Izgatottan bontotta fel s elsápadt. Kövéssel ezután bezárkózott a szobájába és nem is mutatkozott többé.

Délután hatalmas pisztolydörrenésre lettek figyelmesek a szülők. Rosszat sejtettek s kopogtattak a szoba ajtaján. Választ azonban nem kaptak.

Erre a szülők föltörték az ajtót. A szobában rettenetes látvány tárult szemük elé: Vancsura József átlőtt halántékkal feküdt a szoba padlóján. Élet nem volt már a szerencsétlenben.

A mint a szobában körülnéztek három levelet találtak. Az egyik az édesapjának, a másik az anyjának, a harmadik pedig testvérjeinek szövege. A levelekben meghatóan busuzott el övétől s öngyilkosság okául azt adta elő, **hogy két esztendő előtt amerikai párbajt vívott Budapesten s a sürgönyben figyelmeztették, hogy elérkezett a határidő, a mikor az életével le kell számolnia.** Ellenfele egy budapesti fiatalember.

Leveleiben ezután meghatóan mesélte el még, hogy mennyit szenvedett a két esztendő alatt. A szülők az egész lakást föl-kutatták, de a délelőtt érkezett sürgőnyt nem találtak sehol sem.

A bajai járásbírósa a rejtélyes párbaj ügyében megindította az eljárást s egyben jelentést tett a szabadkai királyi ügyészségnek.

Mi az ujság?

A révi cseppkőbarlang. Minden félreértés kikerülése végett a révi cseppkőbarlangra vonatkozólag szabad legyen a következőket tudomására hoznom az érdeklődő közönségnek: A révi cseppkőbarlangnak a révi sziklaszorosban fekvő alsó része **teljesen megközelíthető**, bejárása egészen kényelmes s egyáltalában nem életveszélyes. Bizonyoságot tehet erről az a száz meg száz látogató, aki csodálattal eltelve nézte meg ezt a részt, amelyet nagy nehézség és tetemes költség árán sikerült egészen rendbe hozni. A barlanghoz vezető kényelmes utat az E. K. E. még a múlt évben készítette s ezen utra vonatkozólag is helytelen az az állítás, mintha az nyaktörő volna. A barlangnak Tizfalun fekvő része természetesen még a közönségre nézve hozzáférhetetlen a szűk bejárás miatt. Amennyiben azonban a kereskedelmi miniszter 4000 korona segélyt ígért, sikerülni fog ezt a részt is rövid idő alatt bemutatni az érdeklődőknek. Rév, 1904. július 28. Veress István ev. ref. lelkész.

Csecsemő a bika szarvaiban. A torontálmegyei Kis-Zombor község gulyájából tegnap kitört egy felbőszült bika s neki vágott a mezőnek. N.-Béba közelében a földeken dolgozó munkások és munkásasszonyok ijedten menekültek előre. Eközben a bika szarvaira tüzött valami batyufelét. Az asszonyok sorából kétségbeesett sikoltással ugrott föl az egyik asszony. Az asszony ugyanis úgy parasztosan néhány hetes csecsemőjét batyuba kötötte s míg dolgozott, a közeli kukoriczás szélére tette le. A csecsemőt kapta föl a bika szarvaira s ezzel nyargalt tova. A munkások üzőbe vették a bikát s vagy nyolcz kilométernyire rohantak utána, amikor a bika a csecsemőt ledobta a szarváról. Félőrülten futott gyermekehez az anya s végtelen örömmel látta azután, hogy az apróságnak egy kis ütődésen kívül egyéb baja nem esett. A megvadult bikát a harmadik határban fülelték le.

Zubovics Fedor kínai rendjele. Érdekes rendjel a kínai kettős sárkányrendje, melyet eddig csak kínai ember kaphatott. Most azonban Zebovics Fedor nyugalmazott honvédhuszárszázadost a kínai császár a kettős sárkányrend első osztályával tüntette ki s ő az első európai, aki megkapta. Zubovics Fedort a császár a kínai hadjáratban szerzett érdemeiért tüntette ki. A kapitány ugyanis a hadjáratban vitézül harcolt a francziák ellen. Az érdemrendet a honvédfőparancsnokság adta át a kapitánynak.

Dráma a bérkocsiban.

— A főhadnagy ur szerelme. —

Tegnap délelőtt tíz órakor egy két fogatú bérkocsi robogott végig a bécsi Mária-hilferstrassén. Egy főhadnagy s egy igen elegáns hölgy ült benne, az utóbbi el volt ájulva. A főhadnagy kétségbeesetten rázogatta, élesztgette a hölgyet, a ki mozdulatlanul, halotthalványan feküdt s nem adott magáról életjelt. Végre a főhadnagy megállította a kocsit. Éppen akkor jött arra át Nikolajevics Iván orvos, a ki az alélt hölgy állapotát felette komolynak találta. Egy közeli kapu alá mentek s miután abban a házban lakik dr. Bauer Hugó orvos is, annak rendelő szobájába vitték a beteget. Hamarosan megérkezett dr. Silber mentőorvos is, de a három doktor se tudott már segíteni a szerencsétlen leányon. Még egyszer magához tért a nagybeteg, megfogta a főhadnagy kezét és szólt: — **Ha meghalok, tartsd meg emlékül a gyűrűmet.**

A főhadnagy sirva ment ki a szobából s mire visszatért néhány perc múlva, az orvosok közölték vele, hogy a hölgy **meghalt.**

— Tehát mégis mérget ivott a szerencsétlen! jajdult fel a katonatiszt.

Az öngyilkos zsebében három kokain-üvegcsét találtak, kettő harmincz grammos, egy tizenöt grammos, melyek a vignetta szerint e hónap 26-áról és 27-éről egy pentzingi patikából vannak keltezve.

Dráma előzményei.

Kiderült a következő tényállás.

A szerelmi dráma hőse L. V. főhadnagy, aki a 3-ik gyalogezrednél szolgál. A halott leány Valentin Anna, egy aschi (Cseh ország) tüveggyáros 28 éves leánya. Évek előtt ismerkedtek meg egy gáliczai városban s azóta szerették egymást. De a házasság elé legyőzhetetlen akadály gördült: Valentin kisasszony hozományából nem telt ki a kauczió, de azért éveken át tartott köztük a szerelmes viszony. A leány gyakran rándult le Bécsben lakó rokonaihoz s ilyenkor szabadságot kért a főhadnagytól, hogy a császárvárosban találkozhatna kedvesével. Azonban eljár az idő s szülői rábeszélésére az immár huszonnyolcz esztendő leány eljegyezte magát egy magánhivatalnokkal. Az ősszel kellett volna megtartani az esküvőt. A kelengyéje beszerzése végett néhány nap előtt Bécsbe utazott a menyasszony s oda-jött L. N. főhadnagy is, hogy még egyszer és utoljára együtt lehessen a leánnyal, a kit szeretett.

Találkoztak is, a tegnapielőttről tegnapra virradó éjszakát együtt töltötték. Reggel kocsi ültek, hogy behajtassanak a városba. A leányt végtelenül elszomorította a gondolat, hogy utoljára van együtt imádottjával s gyakran hangoztatta, hogy legjobban szeretné, ha meghalna.

S mikor elindult a kocsi, így szólt:

— Meg fogok halni. Nem akarok tovább élni.

L. főhadnagy nem tulajdonított fontosságot e kijelentésnek, de megdöbben, mikor a leány egyszerre ájuldozni kezdett. S mire orvosi segítség jött, már menthetetlen volt. Valentin Anna a kocsi szállítás előtt hetvenöt gramm kokaint ivott.

A holttestet felboncolják, aztán hazaszállítják Aschba.

Egyházak és iskolák.

Vasárnapi istentiszteletek. Az ev. ref. templomokban ma, vasárnap a következő lelkészek tartanak istentiszteletet: a nagytemplomban K. Tóth Kálmán, a kistemplomban Biró Ferencz, Kossuth-utcai templomban Uray Sándor, az ispotálytemplomban Papp László segédtanár, a városi szegényházban Hajdu Zsigmond, a Csapókerthben Kovács János. A Homok-kertben is lesz istentisztelet, délelőtt 9 órakor. — A róm. kath. templomban az istentiszteletek a következő rendben fognak megtartani: Délelőtt 6 órakor miséznek Vas Károly kegyesrendi tanár, 7 órakor Szabó István, 8 órakor Molnár K. Dezső h. isk. igazgató, 9 órakor az ünnepélyes nagymiséét dr. Wolafka Nándor v. püspök prépost-plébános monja segédlettel; nagymisé után Molnár K. Dezső h. igazgató prédikál; háromnegyed 11-kor Nyári Ignác miséznek, fél 12-kor pedig Ruszka A. Zoltán. Délután 3 órakor ünnepélyes vecsernye, azután pedig Rózsafüzér lesz.

Az ágost. hitv. ev. templomban az istentiszteletet ma d. e. 10 órakor Hudák János segédlelkész végzi.

Őszi gyűlés. A tiszántuli ref. egyházkerület őszi gyűléseit minden évben November hó végén szokta megtartani. Tekintettel azonban, hogy a folyó év. november elején már összeül a reformátusok egyetemes zsinata, az őszi nagy gyűlést október hó második felére fogják kitűzni.

Iskola építés a Halápon. Az eddig bérelt helyiségben levő halápi tanyai iskolának külön épületet kell emelni. A mérnöki hivatal elkészítette a terveket. Az építés 5200 koronába kerül. A jog és pénzügyi bizottság a rendkívüli alap terhére javasolja a közgyűlésnek ez összeget megszavaztatni.

Társas-élet.

A mi kedves krónikásunk, szeretett és nagyrabecsült Morvay Károly bátyánk ezen ujság 207-ik számában néhány érdekes visszaemlékezést közölt az ő életéből, a világszi szomorú nap után következő évekből. Így megemlékezett Josipovich turpolyai grófnak az elfogatásáról is és egy császári biztosról, ki előbb Batthyány Lajos gróf mellett titkárkodott. A szebb napokban írói sikereket is ért el. Értékes műveket alkotott és nagy gavallért játszott; majd mégis írói mivolta daczára sem átal azon osztráknak szegődni a szolgálatába, amely osztrák az aradi bitófákól ültetett a magyarnak feledhetetlen emlékfákat.

Ezen immár porrá vált férfiúnak a nevét Morvay bátyánk kiméltből elhallgatta, de egy jellemző mende-mondat közölt róla. Hogy ugyanis ez a férfiú, midőn írói sikerét dicsérték, nem átalta — persze osztráknak — kimondani:

— Bámulok, hogy képes voltam ezen a barbár nyelven írni . . .

Nos hat Morvay bátyánk ezen emlékezésére levelet küldött be Igmándi Miklós író társunk; aki védelmébe veszi és meg is nevezi ezt az osztrák-hóhéri szolgálatba szegődött férfiút, Kuthy Lajost és különös felfogású levélkéjében fehérre akarja mosdatni Kuthyt. Már pedig akármit is ír káljon Igmándi Miklós, a mi véleményünk is az, hogy a boldogult Kuthy jellemének elbírálásánál, nem egyedül a ragyogó tollal írott művei, de a nemzet válságos napjaiban tanúsított viselkedése is figyelembe jönnék és hogy az határozottan kedvezőtlen, a Kuthy-félék jellemére, erről már sem mi, sem Morvay Károly, sem Igmándi Miklós nem tehetünk. Igenis tehettek volna a Kuthyak, a kik midőn az utolsó pór is meghozta a maga áldozatát, magas szellemük daczára nem átalak a nemzetrontó hatalom szolgálatába állani és nemzetük megrontóinak, elnyomóinak bérencz eszközül szegődni, mi erre még enyhítő körülményt sem ösmérlünk el, nem hogy Igmándi író társunk módjára dicsőiténék Kuthyt.

Egyébként az Igmándi Miklós védőlevele így hangzik:

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Morvai bátyánk a gr. B. L. titkárjáról, mint későbbi császári biztosról, vulgo „Fogdmeg“-ről irdogál. Miután a gr. B. L. titkárja a negyvenes években Kuthy Lajos volt, a Kuthy Lajos ekképpen való dehonesztálásának tisztelettel ellentmondok, Kuthy sohasem volt „Fogdmeg“. 1853 őszén, a végső nyomortól üzelve, folyamodott hivatalért s zuditotta magára az akkori világ anathémáját. Addig az volt, a mi: magyar író, — könnyelmű ember talán, de nem sötét jellem. Kár tehát ez ember nevét szégyenlősen ki nem ejteni, s még kárabb, hazaárulónak megtenni. Különbben ez sem baj. Fentebb mondtam, hogy magyar író — volt. Nem volt: most is az; és mert az esztétika nem sokat törődik azzal, hogy ezt vagy azt a művet császári biztos írta-e, vagy nemzeti vértanu, még továbbra is az marad; minden valószínűség szerint továbbra, mint sok, a mai divat árján úszó nagyság.

P.-Ladány, 1904. július 28.

Mély tisztelettel
Igmándi Miklós.

UJDONSÁGOK.

Debreczen 17 milliós kölcsöne.

— Jog és pénzügyi bizottsági ülés. —

Debreczen városának igen sok közszükségletet kell kielégíteni, hogy előrehaladhasson, ezért van szükség a 17 milliós kölcsönre — a jog és pénzügyi bizottság javaslatának indokolása szerint.

Ez a helyzet. A tények támogatják ezt az érvelést. Kell építeni új városházát, ipariskolát, vízvezeték, csatornázást, kövezést, bábaképző intézetet, közművelődési palotát és palagi vasutat, a szegényházat, közkórházat, jéggyárat és az ispotályt ki kell bővíteni, stb. Indok tehát az adósságszínálásra van bőven.

De a jövőbe nem pillantott senki: t. i. hogyan fogja a város közönsége azokat a keresves milliőkat megfizetni? Az osztrák-magyar banktól felveendő 17 milliós törlesztéses kölcsön 50 esztendő, de 65 évre van beosztva, úgy hogy a kamatra 4.38%, a tőkére pedig 0.28% fizettetik minden esztendőben, tehát a teljes 17 millió után Debreczen városa 892.200 koronát fog fizetni minden esztendőben 50 esztendeig, de mivel a kölcsön visszafizetésének ideje 65 évre van beosztva, **50 év múlva a 17 millió tőkének legnagyobb része még fent marad.** Szóval a mostani nemzedék a nagy kölcsön után így szólván csak kamatot fizet, **a tulajdonképpeni tőketartozás pedig az unokákra marad.**

Ez nem valami atyáskodó eljárás a jövő nemzedékkel szemben, mert mindazon intézmények, amelyek e 17 millióból létesít a mostani nemzedék, akkorra elévülnek, elpusztulnak, használhaatlanokká válnak és csupán azon intézmények romjait kapják majd — drága milliőkért.

Erre nem gondolt senki a bizottsági tagok közül, mert ők csak a jelenre gondolnak, a jövőre nem.

Az osztrák-magyar-bank ajánlata.

Daczára a kánikulának, a jog és pénzügyi bizottság tagjai elég szép számban jelentek meg a szombat délután 4 órakor tartott tárgyaláson.

Jelen voltak Vecsey Imre főjegyző elnöke alatt: dr. Magoss György főügyész, dr. Fejér Ferencz, gróf Dégenfeld József, Márton Imre, Kardos László, dr. Kemény Mór, Simoffy Imre, dr. Kenézy Gyula, Szabó Kálmán, Jámor János, Miskolczy János, ifju Schwarcz Vilmos, Zádor Lajos bizottsági tagok, Aczél Géza főmérnök és Varga Károly jegyző.

Vecsey Imre ismerteti a nagy kölcsön ügyét. A múlt év június 9-én tartott városi közgyűlés felhatalmazta a tanácsot, hogy a város adósságainak konvertálására és új intézmények létesítésére, nagyobb, több milliós kölcsön felvétele iránt folytasson tárgyalásokat. A tanács a polgármestert, főjegyzőt, fő-

Minden háznál szükséges

a ruhák tisztán tartása, a pecsételtől való megkimélése, mely tisztítás és javítás sehol sem eszközölhető jobban és olcsóbban, mint

MINÁRIK JÓZSEF

polgári és katonaszabó,

DEBRECZEN, Vár utca 2. szám alatt

elsőrendű vegytisztító intézetében.

számvevőt küldte ki, hogy a kölcsön ügyében tárgyaljanak. Felszólították a budapesti és a debreczeni nagyobb pénzintézeteket ajánlattételre. Ez év április havában személyesen fenjártak Budapeston, ahol a hazai, a kereskedelmi és a jelzálog és hitelbank másfél milliós koronás kölcsönt ajánlottak a városnak 96 os árfolyammal 4.85% kamattal. Ezt az ajánlatot természetesen a tanács nem fogadta el. (Helyeslés). Végre is a város az osztrák-magyar bank bécsi főtanácsához fordult, ahonnan jött is ajánlat.

Az osztrák-magyar bank hajlandó megadni Debreczen városának a 17 millió koronáig terjedő törlesztéses kölcsönt, amely 50 éves, de 65 éves beosztással. Az 50. évben a hátralékos tőke összege esedékes lesz. A törlesztés 4.66%, melyből 4.38% kamat és 0.28% a tőketörlesztés. A kibocsátás pari, csupán 25 fillért számít le a bank 1 millió aluli összegnél a bécsi tőzsdei kurzus szerint, 1 millió feletti összegnél pedig 1 koronáig terjedhető leszámolást eszközölhet, tehát 1 millió felvételek a legrosszabb esetben kap a város 997.500 vagy 990.000 koronát, miután a zálogleveleket is csak az osztrák-magyar banknak adhatja.

Debreczen városa nem kötné le az összes birtokait, hanem csak a nagyobb birtokaiból mintegy mintegy 36 millió értékűt. **Stornódi nincs**, csupán az árfolyamon alól a 25 fillértől 1 koronáig terjedő levonás 100 korona után. A kamat fél évenként utólag fizetendő. Az általános jövedelmi pótdó is elesik.

Kemény Mór abban fallacziát lát, hogy az 50 éves kölcsön visszafizetése 65 évre szól.

Szabó Kálmán elfogadja az osztrák-magyar bank ajánlatát, amely kedvező, mert stornó díj és árfolyam nincs, tehát a város a teljes összeget kapja. A kölcsön a végére nézve is pari, az újra nézve is. A város így a régi kölcsönére nézve is jelentékeny megtakarítást eszközöl.

Zádor Lajos is elfogadja az ajánlatot, amely a mostani körülményeknek megfelel. **Hat évvel ezelőtt lehetett volna olcsóbban is kölcsönt kapni**, de az az alkalom már nincs meg. **Pozsony akkor vette kölcsön, amely olcsóbb is.** Akkor a köztörvényeket Franciaországban is el lehetett volna helyezni. Debreczenre nézve nagy horderejű, hogy ezt a kölcsönt megkapja. Előnyösnek tartja ezt, mert a régivel szemben az évi megtakarítás 66.000 korona. Minden pénzintézet fix összeget óhajt adni, hogy az akciót biztosíthassa. A bécsi tőzsdén névértéken felül nem veszik át a kötvényeket, de átveszik minden külön díj nélkül, ami már megtakarítás. A város szabad keze biztosítva van, mert a kölcsön fél évre felmondható, esetleg akkor új konverzió alá is vehető.

Simonffy Imre ny. polgármester az ajánlatot dargának tartja, mert a pénz olcsó. Hosszas indoklás után azért elfogadja ő is az osztrák-magyar bank ajánlatát.

Kemény Mó szándékosságot lát abban, hogy az 50 éves törlesztéses kölcsönt, 65 évre osztják be. Mért nem 50 éves a törlesztés is?

Vecsey Imre feleli, hogy azért, mert az a cél, hogy a törlesztés is, kamat is mentől kevesebb legyen.

Dégenfeld József gróf szerint is mentől hosszabb időre kell beosztani a visszafizetést, hogy a város költségvetése annál kevésbé érezze meg.

Fejér Ferencz szerint az 50 éves törlesztésnél nagy kamatvesztés érne a várost. Az ajánlatot elfogadja, de kívánja, hogy a

részletenként felveendő összegeknél a városi közgyűlés állapítsa meg a szükségleteket. Legelső sorban a vízvezetékét kell létesíteni.

Márton Imre a konverziót mentől hamarabb szeretné eszközölni.

Ezután a jog- és pénzügyi bizottság kimondta, hogy elfogadásra ajánlják az osztrák-magyar bank ajánlatát.

Mire kell a 17 millió?

Ezután a bizottság megállapította, hogy mire fordítja a 17 milliót?

I. Legelőször is az osztrák-magyar banknál fenálló 8.743.558 korona 50 fillért számítandó be, amely után évenként 443.000 koronát fizetett a város eddig. Ezen tőketartozásnak 65 évre való kitolásával a város évenként 66.000 koronát takarít meg.

II. A magyar jelzálog és hitelbanknál két kölcsöne is van a városnak: 320.000 és 117.726 korona, összesen 437.726 kor. *Ez olcsóbb pénz*, mert 4.25%, bár a kamatot előlegelesen kell fizetni.

Fejér Ferencz szerint ezt nem kell konvertálni, mert olcsóbb pénz, de a bizottság 9 szóval 3 ellenében ezen adósságot is konvertálja.

III. A debreczeni első takarékpénztárnál van a városnak 94.169 korona 76 fillér 6°, kölcsöne folyószámlán, azonkívül 4.5% kölcsön 29.762 korona 85 fillér. A bizottság ennek kifizetését javasolja.

IV. Fölmerült ezután, hogy a légszuszogó átvételére felvett és jövedelméből törlesztendő összeget is belevegyék a nagy kölcsönnel kifizetendő közé. *Dégenfeld József* gróf és a bizottság többsége ezt elengedte.

Tehát a régi kölcsönök konverziójára jut a 17 millióból 8.271.202 korona és 63 fillér

Az új befektetések.

Az iskolai segélyezésekre kell feltétlenül a városnak 739.100 korona, az ispotály kibővítésére 190.000 korona, a pallagi vasutára 200 ezer korona, a cs. és kir. csapatkórházra 160.000 korona, a bábaképezdésre 280.000 korona, a siketnéma intézetre 20.000 korona, a katonai pótraktárra 11.300 korona, a szegényház kibővítésére 40.000 korona, gazdasági ismétlő iskolára 100.000 kor., **összesen 1.740.400 korona.**

Ezután a feltételeken szükséges intézményeket sorozta a bizottság. A csatornázásra kell 1.400.000, a vízvezetékre 1.300.000, a kövezésekre 450 ezer, az új városháza építésére 500.000, a katonai beszállásolások megváltására 60.000, a közművelődési palotára 150 ezer, a temetők rendszerezése 220.000, a közkórház kibővítésére 240.000, az iparoktatás céljaira 200.000, a járgyár és vágóhid kibővítésére 150.000 kor. kell, **összesen 4.670.000 korona.**

Szükség van még tanyai iskolák építésére, a központi rendőrség palotájára stb. De a bizottság ezeknek a szükségleteit csak általánosságban érintette. A fixrozott szükségletek összege tehát **15.862.602 korona 63 fillér.** A kölcsönnek 17 millióig való kiterjesztését azonban a bizottság elfogadta.

Az „oláh veszedelemről.”

— Levelek a szerkesztőhöz. —

Az „oláh veszedelemről” írott röpiratot több száz illetőleg ezer példányban küldötte szét a nemzet jeles fiainak és testületeinek felelős szerkesztőnk. Szétküldése óta napról-napra érdekes levelek érkeznek viszonzásul. Néhány levelet itt közlünk.

Dr. Márki Sándor, a kolozsvári egyetem tudós tanárja ezeket írja:

Tisztelt Uram!

Becses füzetek megküldéséért fogadja őszinte köszönetem nyilvánítását. Sok évi itt tartózkodásom után egyetmást másképp színeznék ugyan, mint Ön tette; de, mint minden itteni magyar, Önnel együtt én is óhajtom, hogy a hírlapírók valahára ne csak talpára, hanem sarkára is állítsák a magyart. Kiváló tisztelettel

Dr. Márki Sándor
egyet. tanár.

A magyar királyi honvédség egyik kiváló vezérőrnagyja, nemzetiségi vidéken parancsnokló dandár-parancsnok, következőleg nyilatkozik:

Kedves Móricz Ur!

A remekül megírt „Talpra magyar” című füzetkét megkaptam és átolvasva úgy találtam, hogy az — a milyen alapos, épen olyan igazán megszívlelendő dolgokat foglal magában. És ezért — szives engedelmevel — igyekezni is fogok azon, hogy annak tartalmát minél többekkel megismertessem, mert annak minden sorából látszik, hogy szerzője igaz hazafiságból és nemzete javára írta, éppen olyan hazafiai kötelelességnek tartom én azt, hogy e becses füzet tartalmát minél több ember megismerje.

Bár mérvadó helyen követték is a benne foglalt igen jó tanácsokat.

Felemlítjük azt a levelet is, melyet régi kiváló hazafias költőnk, az érdemes Zsárfi József, Hevesvármegye nyugalmazott alispánja küldött:

Tisztelt szerkesztő ur!

Épen meg akartam rendelni a „Talpra magyar” című röpiratát, midőn — nagy és kedves meglepetésemre — mint tisztelet példány érkezett meg az hozzám.

Fogadja hálás köszönetemet szives figyelméért s egyszersmind hazafiai gratulációmát igaz magyar szívvvel és lélekkel megírt hatalmas munkájához.

(Eger.)

Kiváló tisztelettel
Zsárfi József.

A tudós történetíró Szentkláray Jenő temesvári kanonok, Benedek János országgyűlési képviselő, Varjassy Árpád kir. tanácsos, az aradi Kölcsey-kör elnöke és még mások is szives hangu leveleket küldtek és *Marija Juric-Zagorska*, a zágrábi „Obzor” horvát ujság belső dolgozójára pedig füzetet kért, hogy az „Obzor”-ban ösmertesse. Megemlítjük, hogy a füzetek szétküldése még mindig folyamatban van. Helybe és a vármegyébe még most küldjük szét a kis munkát díjtalanul, mint tiszteletpéldányokat.

— **Szegedi lapszerkesztő Debreczenben.** Ujlaki Antal szegedi lapszerkesztő és jeles író: Debreczenben időzik. Néhány napot Debreczenben tölt a jeles író.

— **A számonkérőszék** augusztus 6-án Domahidy Elemér főispán elnöklése mellett ülést tart.

Chylinski Gy. Utóda

fényképészeti műterme

DEBRECZEN, Piacz-utca 41. sz. alatt

a legkényesebb művészi ízlést is kielégítő fényképek mérsékelt árak mellett készülnek.

Ugyanott olajmestményeki akvarellek, fényképnagyítások és oleografiák is a legszebb kivitelben készülnek.

— **Házasságkötések.** A helybeli állami anyakönyvi hivatalban a hét folyamán házasságot kötöttek: Konda Miklós Voreczki Eszterrel, Cserép Sándor Ölveti Zsuzsánnával, Hoffmann Sándor Frankl Szerénával, Végh Lajos Lénárt Ilonával, Sinkó Sándor Szilágyi Máriával, Balogh Mihály, Molnár Juliánnával, Takács István Kiss Zsuzsánnával, Poldesz Richard Mihályfi Margittal, Dianiska Ágoston Szabó Annával, Nagy Gergely Bodor Juliánnával, összesen 10 pár.

— **A szenior gyásza.** A ref. kollegium ujonnan választott szeniorának Kövér Árpádnak gyásza van. Édes anyja Kövér Imréné, 42 éves korában elhunyt s tegnap délután nagy részvét mellett letették örök nyugalomra a korán elhunyt jó édes anyját.

— **Kisegítő rendőrök alkalmazása.** Végh Gyula főkapitány újabb javaslattal lépett a tanács elé, hogy közrendészetünk nyomoruságos állapotján segítve legyen. Javaslata röviden abban foglalható össze, hogy a tanács 30 kisegítő rendőr felfogadását határozza el, akiket a rendőri hivataloknál való belső szolgálatokra és kézbesítésekre alkalmazna. Ily módon lehetséges volna, hogy mind a százrendőr az egész rendőr legénység azt a hivatást töltse be, amelyre a városi közgyűlés a rendőrséget szervezte volt.

— **Meghaltak.** Tokaji Juliánna ev. ref. 15 éves kefégyári munkásnő, Kádár Istvánné Ménes Zsuzsánná ev. ref. 59 éves, Makai Károly ev. ref. 42 éves virsljárás, Daróczy Sándor ev. ref. 45 éves sertés-kereskedő, Szabó Zsófia ev. ref. 38 éves nyugalmazott néptanító.

— **Elvessett váltó.** A vármegyháza előtt szombaton egy váltót találtak. A 200 koronás váltót Szűcs Gyula cipész részére, 1904. december 1-re szállítandó bőr-árak biztosítására Klein és Deutsch czég irta alá. A tulajdonos törvényes igazolás után a váltót a büntügyi rendőrfőkapitányságnál átveheti.

— **Kirándulás a Bocskay kertbe.** Szombaton délután a városi dalárda érdekes kirándulást rendez a Bocskay kertbe. Kint több dalárdai énekszámot is előad majd a dalárda, ami bizonyára gyönyörűségére fog szolgálni a Bocskay-kerti más kirándulóknak is. A Bocskay-kertbe való kirándulás pedig napról-napra általánosabb és kedveltebb lesz.

— **Eljegyzések.** A hét folyamán a következő eljegyzéseket jelentették be kihirdetés végett. Kárai Gyula Vincze Juliánnával, Tatár Sándor özvegy Tiszai Istvánnával, Murvai Géza Nyéki Máriával, Gattó Sándor Korpási Erzsébettel. Beke Ferencz Szénégető Máriával.

— **Éretlen gyümölcs.** Kiss Istvánné kofaasszony éretlen gyümölcsöt árult a Vilmos-huszárlaktanya előtt. Nerhált ügyelő tiszt hiába szólította fel, hogy hagyja abba a rossz gyümölcs árulását, mert már több katoná beteg lett tőle, a kofa nem engedelmeskedett; ezért aztán a rendőrség büntügyi osztályánál Kiss Istvánnét feljelentették.

— **Műkedvelő asztalosok.** Augusztus hatodik napján a debreczeni asztalos ifjuság a Margit fürdő disztermében műkedvelői előadást rendez, mely iránt városunkban már most nagy az érdeklődés. A pró-

bák rendszeresen folynak Géczy István kitűnő népszínművéből, a *Feketerigóból* s igen sikerült előadásban láthatja meg a közönség e szép szindarabot. Minden bizonynyal az asztalos ifjuság legjobb sikerű estélyei közé kerül majd e műkedvelői előadás.

— **Magyaryék főhercegeknek muzsikálnak.** Jó napok volt e hó 28-án az Ó-Tatrafüreden játszó híres debreczeni cigány muzsikuskaink, a mi szeretett Magyary Testvéreinknek. A szász trónörökös ugyanis vendégei mulattatására, kik között Frigyes főherceg és családja is ott volt, nagy szállodai lakására hívatta a fürdőben játszó Magyary testvérek zenekarát, kik két órán át gyönyörködtették azután a fenségeket s egyik főhercegnő felszólítására pedig csárdásokat is játszottak. Jeles cigányaink kitűnő játéka annyira elragadta a szász trónörökösöt és a vendégeket, hogy nyilvánosan, a szálloda előtt sétálgató fürdőközönség előtt sétálgató fürdőközönség előtt kiváló elismerésben részesítette őket a trónörökös s nagy összeg pénzzel is megjutalmazta a mi derék és kedves muzsikuskainkat. Különösen tetszett a szépséges főherceggasszonyoknak és kisasszonyoknak a kis 11 éves Imre fiu hegedűjátéka. Ki is jutott a fiatal, szép barna gyerekeknek a dícséretből. A fürdőn időző debreczeniek nagy örömmel fogadtak kedves zenészeik magos kitüntetését. Legközelebb Frigyes főhercegnél játszanak a Magyary testvérek. Csak rajta. Vivják ki becsülettel a debreczeni nevezetét.

— **Kefegyári munkások táncostélya.** A Falk Ármin és társa kefégyárban dolgozó munkások augusztus 6-ikán, szombaton, a nagyerdői „Dobos” feldiszitendő nagy termében „saját segélyző egyetük javára” nyári táncmulatságot rendeznek. Belépődíj 1 kor. 20 fill. Kezdetét este 8 órakor veszi. A zenét Kiss Gyula zenekara adja. Jegyeket a Falk és Tsa czég Széchenyi-utcai fióküz. etében előre is lehet váltani.

— **Népesedés.** Még mindig a halálozás van túlsúlyban, a mennyiben az elmúlt héten is 39 születési esettel — 19 fiu 20 leány — szemben 41 halálozás történt. A lakosság száma tehát természetes uton ismét 7-el csökkent.

— **Batymulatság a Csapókertben.** A régi időkbeli való, meleg, kedves, családi és épen ezért nem feszes mulatságokat akarja feltámasztani az új debreczen-csapókerti függetlenségi és 48-as olvasókör. Augusztus huszadikán ugyanis a csapókerti leányiskola udvarán egy korona belépő díj mellett, mely fél liter bor ingyen való elfogyasztására is jogosít, batymulatságot rendez. Az iskola udvarán Laczkonyhákat is állítanak fel. Jegyeket előre is lehet szerezni Csáthy Károly, László Albert kereskedéseiben, Sövényi István szabó, Somogyi István fodrász üzleteiben, a csapókerti fűszerkereskedésekben s a rendezőbizottság tagjainál. Reggelig igéri a tánczot a meghívó.

— **Uj folyóirat Debreczenben.** Augusztus 1. keltezéssel új folyóirat jelenik meg Debreczenben. Az első száma van előtűnk az „Amateur Utmutató”-nak, mely Ruzicska Gyula szerkesztésében, a Csokonai nyomda, Ruzicska Gyula és társa fényképezeti szaküzlete kiadásában havonként egyszer jelenik meg. A lapot minden amaturnak, ki címét a kiadóhivatallal tudatja (Kossuth-utca 13. sz.), ingyen küldik meg; nem Debreczenben lakó amatőröknek, a postaköltség és expedálás megtérítése fejében egész évre 1 koronát kell a lapért be-küldeniök. A lap czélját az első számban megjelent vezető cikkben így határozza meg a szerkesztőség:

E lapban — szolgáljon ez megnyugtatóul a nagy igényűek vagy a lekicsinylést kedve-

lőknek is — nem saját tapasztalatainkat hozzuk nyilvánosság elé, hanem az igen fejlett német szakirodalom jelesebb termékeit ültetjük át magyar nyelvre. — A közleményeket úgy csoportosítjuk, hogy azokból a kezdő amateur a megvilágításból (exponálás) kezdve a kép kartonra ragasztásáig minden egyes procedurára megtalálja a helyes és megbízható utmutatást, a haladottabbak pedig az eddig ismert eljárásokon történt javításokról vagy új eljárásokról és találmányokról értesülést szerezhessenek. Ezenkívül sorrendben közölni fogjuk a fényképezéshez használt vegyszerek ismertetését és a különféle papírok és vegyszerek kezeléséhez adott utasításokat stb. stb.

Az első szám 12 oldalos, sok érdekes szakközlemény van benne.

— **Részeg kocsis.** Pénteken este 7 órakor baromfival megrakott kocsival indult el Szabó Józsefné tanyájáról Szoboszlai János kocsis. Utközben azonban megállt itatni és úgy megfélekedett magáról a jó ember, hogy holtrészeg lett s nem tudott tovább jutni a Honvéd-utca 45. számnál. Ott a kocsis megállott s a földön mellette Szoboszlai elaludt. Mikor az ott czirkáló rendőr fölébresztette, éktelen szitkolódásban tört ki. Hiába állította azonban talpra a részeg kocsis a rendőr egy utcai ember segítségével, utnak nem eresztették s így a Honvéd-utca 45. szám alá vitték be szekerestől együtt, hogy ott aludja ki magát. Azután a rendőrség büntügyi osztálya elé került a rendőrt szidalmazó, részeg Szoboszlai.

— **Talált tárgy.** Folyó hó 27-én találtatott egy nőikabát. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrkapitányság büntügyi osztályánál.

— **A piac legélénkebb helyén** egy üzlethelyiség kiadó. Hol? megtudható a kiadóhivatalban.

— **Miért vásárol mindenki szívesen Mentke Henrik ujdonságok áruházában** (a Piac- és Szent-Anna-u. sarkán.) Mert ott kivétel nélkül csakis jó minőségű áruk kaphatók; az olcsó szabott ár minden darab árun látható, a vevő közönség pedig igen előzékeny és pontos kiszolgáltatásban részesül.

— **Elismert** legszebb hölgy és gyermek-fényképek Némethy József fényképező műtermében készülnek. Piac-u. 42. Lamp-echt-palota.

TÁVIRATOK.

Szögyény-Marich László a Házban.

Budapest, július 30. A képviselőházban ma feltűnést keltett, hogy Szögyény Marich László nagy követ Tiszát a Házba felkereste, majd Talliánnal is hosszabbn beszélgetett.

Megijedt a bombától.

Varsó, július 30. Tsertkov tábornok varsói kormányzót, már Bobrikov finn kormányzó meggyilkolása annyira megijesztette, hogy belebetegedett. Most pedig a Plehwe ellen elkövetett bombamerénylet annyira hatott rá, hogy a kormányzóságról lemondott.

Újabb merénylettől félnek.

Szt.-Pétervár, július 30. Plewe temetésére nagy előkészületeket tesznek; családi birtokán Osztromán fogják eltemetni. A czár kedves embere temetésére nem megy el, mert újabb merénylettől tartanak. A rendőrség

ugyanis nyomára jött, hogy több száz forradalmár jön el a temetésre. A le-tartóztatás a merénylet óta egyre tart, már több százan vannak a rendőrség kezében. Ujabb titkos társaság nyomát keresik, melynek tagja volt a merénylő is, aki azonban minden felvilágosítást megtagadott. Különbösen Plehwe merénylője kisebb sérüléseiből teljesen föl-épült s a közkórházból a Péter-Pál-erődbe szállították át, ahol a politikai foglyok vannak.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy rendőr-naplójából.

A N° 5. lakója.

Írta: Laky Imre.

[Tilos az utánnyomása.]

4. A lány arcvonásai oly lelki hint fejezték ki, hogy hirtelen elhallgatott. Majd békítőleg folytatta.

— Ön különben sem fog meghalni, s alkalmi lesz a levelet címére juttatni.

— Ne üzzön gunyt a halállal szemben. Érzem, annyi időm van még, hogy titkom egy részét egy becsületes embernek feltárhatom. Ugy érzem, erre szükségem van, aztán jöhet a vég. Hallgasson meg, hajljon felém . . . akkor, tudom, megteszi . . .

— Nem szabad magát megerősíteni, vetette közbe az ellenőr, de akaratlanul is részben kötelelességéből, részben részvét- teljes kíváncsiságból felé hajolt.

— Életem megrontója, — kezdte a sebesült — B. huszár kapitány. E levélben az ön rettenetes mai utolsó éjszákám van megírva. Ezt hagyom neki örökül. Atyám, kinek nevét elhallgatom, s ki ne tudja meg soha se sorsomat, magas rangú hivatalnok. Jó módban éltünk, divatos nevelésben részesültem. Azt hittem gazdagok vagyunk. Ah, az mind csalóka fény volt, lidércfény. Gazdagnak hittem magam s mint ilyen fogadtam B. udvarlását, kiről szinte azt hittem, hogy gazdag. Akkor vált első feleségétől. A válóper hosszúra nyúlt, a mi viszonyunk mind szorosabb lett, nem volt a ki visszatartson a meggondolatlanágtól. Bátyám még kis leány koromban kiment Hamburgba egy nagy kereskedelmi céghez, nem is ismertem, anyám nem élt, atyám ugyiszólván sohse volt otthon. B. unszolásának, saját szívem felizgatott képzelmenek engedve több ször találkoztam egy lakásban. Szépen be volt rendezve, akkor azt hittem övé, azt hittem az öreg asszony, ki mindannyiszor fogadott a gazdasszonya . . . ó, istenem, istenem . . .

A beteg pár pillanatig fájdalmasan zokogott, de hirtelen vad erélyvel folytatta.

— A válópernek vége lett. B. megkért. Atyám szívesen oda ígért, de kinyilatkoztatta, hogy sem hozományt nem tud adni, sem a kaucziót nem tudja letenni. Ó, azok rettenetes napok voltak, csuda, hogy bele nem örültem. Bár örültem volna meg! Udvarias, hideg levélben bucsuzott. Én, nyomorult, még azután is felkerestem, térden esdve kértem, ne hagyjon szegyenemben egyedül, tegyen eleget becsületének, lépjen polgári pályára s dolgozzunk együtt. Azt mondta, hogy a mi viszonyunkban sajnos, oly folt van, melyet a gazdagság takar, de a szegény emberek házasságát ez a folt előbb-utóbb pokollá teszi. Ó, a silány, bitang! Arcába dobtam keztyűmet, s mint az örült rohantam haza. Beteg lettem. Atyám szeretettel ápolt, felépültem. Életkedvem lassan visszajött, lassan feledni kezdtem, s megjelentem a társaságban. Feltűnt ugyan,

hogy egyes fiatal emberek, kik nem a legjobb hírnévnek örvendenek, tolakodó, arczpíró bizalmaskodással bánnak velem. Az okát hamar megtudtam, megkezdődött életem rettenetes Golgothája. Az öreg asszony, kit B. gazdasszonyának gondoltam, egy délután, mikor egyedül voltam, megjelent nálam. Gyalázatos öszinteséggel megvallotta ki ő, s milyen czélokra szolgál fényes lakása. Azt hittem a föld alá kell sülyednem gyalázatomban. Ajánlatot tett. Haraggal, undorodással utasítottam vissza. Kidobással fenyegettem. Szemembe nevetett. Rettenetes! Ugy vergődtem, mint a galamb a vérese szárnyai közt. Végem volt. Ettől kezdve nyomorult rabszolgája lettem. Azt tett velem, a mit akart. Akkor rendelkezett velem, amikor jónak látta.

[Folytatjuk.]

Egy szakképzett ember

cipő nagybani készítéséhez

egy társat keres

3, vagy 4 ezer korona készpénzzel, a mely jó jövedelmet biztosít. Czim a kiadóhivatalban.

Erdei József

épület- és műlakatos

DEBRECZEN. Kandia-utca 19.

a legolcsóbb árak mellett vállal épületeknél előforduló egyszerű és díszmunkákat.

Vasszerkezet munkákat benyújtott, vagy általa szerkesztett rajz után tökéletes kivitelben. Kivánatra tervvel és rajzzal is szolgál.

Gyors és sikerült munkáért felelősséget vállal.

Virágüzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a piacz-utca 59. sz. a. 10 év óta fennálló

virágkereskedésemet

építkezés miatt augusztus hó 1-én piacz-utca 69. szám alá, a kereskedelmi és iparkamara házába, a „Frohner“-szálloda mellé helyezem át.

Amidőn az eddigi szives pártfogást megköszönöm, kérem b. támogatásukat új helyiségemben is.

Teljes tisztelettel

Jakatka Alajos

műkertész.

Legrégibb és legnagyobb butor raktár DEBRECZENBEN.

BUTOROK

a legnagyobb választékban, jutányos árban, izléses és legszolidabb kivitelben csakis

KILLER EDE

butorgyáros, cs. és kir. udvari szállítónál

DEBRECZEN,

főpiacz, a főtőzsdével szemben kaphatók, hol egy a legszerűbb, mint a legdíszesebb menyasszonyi kelengyék, szobaberendezések és díszítések kifogástalanul eszközöltek.

Hajdusági Bajuszpedrő.

Szép bajusz

Védjegy.

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedrő használata által, mely legjobb az összes bajuszpedrő készítmények között. A bajuszt nem törli, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha sem keményedik meg.

Egy doboz 50 fillr.

Kapható:

Dr. Rotschnek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél
DEBRECZEN, Kossuth-u. 8 sz.

Valamint minden debreczeni gyógyszerárban.

Konyári Sóstó fürdő

megnyilt május hó 1-én.

Gyógyítja a körvély kórt s annak következményeit, u. m. csontszut, csontvelőlob, összezsugorodott izület stb. mindennemű köszvényes, csuzos bántalmakat, bármiféle bőrbajokat, továbbá sápkór, máj, lép, vese és belső daganatokat, különösen női és férfi bajokra legkitünőbb hatásu.

Fürdő orvos: Dr. Móricz Ernő pocsaji tb. járás orvos.

Kifogástalan tiszta fürdők, jól berendezett lakások, előkelő vendéglők (kitünő ételek és tisztán kezelt italok személyes felügyeletünk alatt allanak) és a mi fő, melyen leszállított árak mellett, rendkívül figyelmes kiszolgálásban részesülnek a t. fürdővendégek.

Vasuti állomás: Hosszupályi, Debreczen—N.-Létai vonalon. Posta és táviráda állomás helyben. Minden vonat érkezésnél kocsik állanak rendelkezésre.

Tisztelettel

a Konyári Sóstó fürdő igazgatósága.

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A egkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Üzletfelosztás miatt kitűnő hegyiborok hektoliterje 12 forint, literenkint 20 kr. Rizling 22 krajczárjával, Piacz-utca 34. sz. ház pinczében kapható. Üres gönczi hordók is eladók.

Bármilyen irodába (akár vidékre is) ajánkozik jóírású VI. gimnazista. Czim a kiadóban.

Gazdatiszt ki több évi gyakorlattal és jó bizonyítvánnyal rendelkezik, állást keres. Czim Darabos-utca 3. szám.

Fajtiszta 3 hónapos vizsla kölykök eladók. Apjuk Champion-Tommi Párdorf (oszt. ébtörzskönyvbe bevezetve.) Czim Eisner Sámuel gazdatiszt, Gyulahalmi bérgazdaság, utolsó posta Ujfehértó.

19 köblös szántóföld tanyával együtt eladó vagy bére kiadó az Ujféldön. 7 nyilas szálló a Nagymartinkán szakaszonként is eladó. Értekezhetni Pacsirta-u. 47. sz. a

Debreczeni első elektrotechnikai vállalat távbeszélő és távjelző berendezésekre, villamhárítók, villamvilágítás és erő átvitelre, villamos jelzőtelepek, tűzjelzők, vizállásmérők. Elvállal mindennemű az elektrotechnika szakába vágó berendezéseket és javításokat **Földvári L.** Kossuth-utca 1. szám az udvarban. — Telefon szám 168. Távbeszélő és táviró építéshez szükséges mindennemű készülékek és anyagok, valamint gyógyászati, physikai készülékek és telepek raktára.

Eladó egy kis könnyű kivágott oldalú szekér egy vagy két ló után, két kocsi üléssel és két lóra való szerzámmal, egy jó ócska kapu és szóró rosta. Értekezhetni Eötvös-utca 4. sz. a tulajdonosnál.

24 kr. 1 liter saját termésű sámsoni kerti bor Király Imre vendéglőjében Rákóczy-utca 16.

Egy kisebb fajta használt jégsekrény megvételre kerestetik. Czim a kiadóhivatalban.

Pénztárnoknő, ki könyvelésben jártassággal bír s már üzletben alkalmazva volt, azonnali belépésre ajánkozzon. Czim a kiadóhivatalban.

Csinosan butorozott szoba, külön bejárattal, kiadó Széchenyi-u. 27. sz. a.

Eladó birtok és szeszgyár. Egy 1200 katasztrális hold kiterjedésű, kitűnő minőségű birtok, melyen a legjobb karban lévő gazdasági épületeken kívül egy mezőgazdasági szeszgyár van, évi 2000 hektoliter termelés és hektoliterenként 10 korona refactióval, 50 katasztrális hold dohánytermelési engedéllyel eladó. — Hol és kivel lehet értekezni? megmondja a kiadóhivatal.

Gépolaj forrás megeredt

kgként **10 krtól** feljebb
Neumann Nándor
festék-, olaj- és gépszir raktárában
Hatvan-u. 5. Telefon 205.

1900. Párizs világkiállítás **GRAND PRIX**

„KWIZDA“-féle restitutionsfluid

cs. és kir. szab. mosóvíz lovak részére.

Egy üveg ára **2 kor. 80 fill.**
40 év óta az udvari istállóban a katonai és polgári nagyobb istállóban használatban nagy megerősítés előtt és után erősítőül az inakmerevése ellen, stb. a trainingnél nagyobb munkára képesti a lovat.

Valódi minőségben csak az itt látható védjeggyel kapható minden gyógyszerárban és drogua-üzletben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Főraktár: **KWIZDA JÁNOS FERENCZ**

cs. és kir. osztrák, magyar királyi, román királyi és bolgár tojedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerésznél
1. **Korneuburg**, bei Wien.

Gép- és malom tulajdonosok és szakiparosok figyelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy műhelyemet kibővítettem és több új géppel is felszereltem, többek közt

Vasaszterga- és vasgyalu géppel

eddig ez utóbbinak Hajdumegye közönsége nagy hiányát érezte, mert minden csekély munkát Bpestre kellett küldeni gyalulás végett.

Továbbá elvállalok mindenféle **gép-részek** ujonnan készítését vagy javítását, **szerszámok** készítését.

Ajánlom új találmányu és szabadalmazott vasszerkezetű és felülnyomásu

borsajtóimat és szőlőzúzóimat

mely az eddigieket teljesen felülmulja.

A borsajtó **fatányérral** van ellátva, úgy hogy a mustlé vasrézszekkel nem érintkezik s ez által a bor későbbi megfeketedése megátalódik. A törkölyt egy darabban lehet kivenni.

Raktáron minden nagyság nagy választékban.

Elvállalt munkát felelősség mellett pontosan és a lehető **legolcsóbb árban** teljesítek.

Szives pártfogást kérek, tisztelettel

PREIZLER MÓR

műlakatos és gépjavitó műhelye

DEBRECZEN, Deák Ferencz-utca 22.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD
Budapest, Váci-körút 68,
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, léhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecsavágók, répvágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes aczél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Képviselőt és bizományi raktár: **BÉSZLERI és DÁVID** uraknál Debreczen.

A Maradék Áruház olcsó árakban utólérhetetlen.

Mindenkit kellemesen érint az a szépen összeválogatott rőfös- és rövidáru raktár a mi a „**Maradék Áruházban**“ van.

De különösen most **fehér és színes batistokban, delainek, cretonok, divatos csipkék és hozzávalókban** felülmulhatatlan a raktár.

Paplanokban meglepő szép választék. 1 méter Taft selyem 49 kr.

MARADÉK ÁRUHÁZ

Ranunkel-ház, Bika szálloda mellett, szembe a Tisza palotával.